

«МАБІЛЬНЫ ПАШТАЛЬЁН» У «РАЗУМНЫМ ГОРАДЗЕ»

Перспектывы развіцця сферы ІКТ у Беларусі

Галіна сувязі і інфарматызацыі ў нашы дні — пастаўшчык самых, мабыць, запатрабаваных паслуг: без іх немагчыма ўявіць сучасны свет. Не будзе перабольшаннем сцвярджаць, што тым ці іншым наборам паслуг, якія аказваюць прадпрыемствы сувязі краіны, карыстаецца кожны жыхар Беларусі.

Гэта падкрэсліў у ходзе медыябрыфінгу, прысвечанага вынікам работы галіны ў 2023 годзе і перспектывам развіцця сферы ІКТ нашай краіны, **міністр сувязі і інфарматызацыі Рэспублікі Беларусь Канстанцін ШУЛЬГАН.**

— Міністэрствам фактычна завершана фарміраванне стымуляцыйнага заканадаўства па лічбавым развіцці, — адзначыў ён. — Гэта ўказы кіраўніка дзяржавы № 136 («Аб органе дзяржаўнага кіравання ў сферы лічбавага развіцця і пытаннях інфарматызацыі») і № 381, а таксама шэраг іншых пастановаў, якія сістэматызавалі падыходы па экспертызе, паказчыках ацэнкі, закупках, іншых пытаннях, што рэгулююць работу на ўнутраным лічбавым рынку дзяржавы. Нарматыўная база дае магчымасць укаранення лічбавых праектаў ва ўсіх галінах.

Інструмент яе практычнай рэалізацыі — Праграма лічбавага развіцця на 2021—2025 гады.

— З 86 праектаў, якія ўключае дзяржпраграма, 20 ужо завершаны і астатнія за 2024—2025 гады будуць рэалізаваны, — распавёў Канстанцін Шулган. — У 2023 годзе Міністэрствам выбудавана сістэма прапрацоўкі такіх праектаў праз калегіяльны орган — Савет па праектах у сферы лічбавага развіцця.

За мінулы год адбыліся пасяджэнні савета больш як па 70 пытаннях, якія датычыліся разгляду ініцыятыў, стратэгічных праектаў па лічбавым развіцці, уключаючы пытанні лічбавага суверэ-

нітэту, расказаў кіраўнік галіны. Саветам разгледжана каля 60 лічбавых ініцыятыў, і больш за палову з іх падтрыманы, пачата іх рэалізацыя. У краіне створана і актыўна працуе сістэма з Цэнтра лічбавага развіцця і офісаў лічбавізацыі (гэта прадпрыемствы і падраздзяленні, якія знаходзяцца непасрэдна ў галінах).

У ідэях недахопу няма

Рэгіёны сёння — найбольш актыўныя ўдзельнікі пасяджэнняў савета, яны даюць усё новае і новае ідэі, забяспечваючы наш ІТ-рынак тымі праектамі, якія неабходны для вырашэння задач па лічбавай трансфармацыі эканомікі ў маштабах усёй краіны, падкрэсліў міністр. Праекты гэтыя цікавыя і сацыяльна значныя, дадаў ён.

Напрыклад, праект «Культурны Мінск» прадугледжвае стварэнне сэрвісаў для алічбоўкі культурнага жыцця сталіцы. І Мінскам справа не абмяжуецца — праект ахопіць і іншыя гарады. Гэтак жа, як, напрыклад, пачаты тры гады таму праект «Мой горад»: першым быў Полацк, а сёння рэсурсам карыстаецца насельніцтва 45 гарадоў Беларусі, уключаючы два абласныя цэнтры, Магілёў і Віцебск, яшчэ 18 гарадоў рыхтуюцца да запуску. Мабільны рэсурс стаў інструментам узаемадзеяння жыхароў з гарадскімі службамі і сэрвісамі.

Сярод найбліжэйшых перспектыў лічбавага раз-

фота Віктара ІВАНЧЫКА

віцця краіны — улік пасажырапатоку і развіццё сэрвісаў аплаты працы, пабудова маршрутаў і развіццё медыцынскай сістэмы, алічбоўка вытворчых працэсаў і забяспечэнне аграрыяў тэхналогіямі дакладнага земляробства.

— Адзін з найважнейшых кірункаў — перавод у электронную форму адміністрацыйных працэдур. Гэта дазволіць затрачваць на іх мінімальны час, — распавёў міністр сувязі. — Як прыклад, рэгістрацыя па месцы жыхарства грамадзян Рэспублікі Беларусь і замежных грамадзян, замена страчанага вадзіцельскага пасведчання, улік грамадзян, якія маюць патрэбу ў паляпшэнні жыллёвых умоў, а таксама выдзяленне арэнднага жылля.

Усё анлайн

Сярод найбольш значных дасягненняў галіны ў 2023 годзе міністр назваў укараненне Дзяржаўнай адзінай рэспубліканскай сістэмы ўліку і апрацоўкі зваротаў грамадзян і юрыдычных асоб, што дае магчымасць ажыццяўляць цэнтралізаваны ўлік і захоўванне электронных і пісьмовых зваротаў і адказаў на іх, а таксама кантроль за іх разглядам. Для карыстальніка гэты сэрвіс просты і інтуітыўна зразумелы, але

яго распрацоўка патрабавала мноства высокапрафесійных рашэнняў.

— Прастата сэрвісу толькі знешняя. Карыстальнікам сістэмы з'яўляюцца ўсе (акруглім лічбу) 10 мільёнаў нашых грамадзян. Уявіце інфармацыйную сістэму, у якой такая колькасць карыстальнікаў! Гэта складаная сістэма, і яна ўжо працуе. І мы дапрацоўваем яе, улічваючы пажаданні людзей, — падкрэсліў Канстанцін Шулган.

Праект беларускіх айцішнікаў на найбліжэйшую будучыню — «Разумныя гарады Беларусі». Ужо папулярны сэрвіс «Мой горад» стане адным з яго складнікаў.

— Работа ідзе, ствараецца ядро праекта. Гэта тыпавая рэгіянальная лічбавая платформа, якая будзе маштабавацца па ўсёй краіне, — сказаў міністр. — Сістэма прызначана для таго, каб усе адміністрацыйныя пытанні і ў цэлым усе пытанні функцыянавання ў дзяржаве вырашаліся праз яе.

Платформа «Разумны горад» будзе ўкаранёна спачатку ў 17 гарадах, а пасля — у маштабах усёй краіны.

Паведамце «Хвалі»

Лічбавая сфера, як ніякая іншая, патрабуе працаваць у сувязі з усім светам. Наша

краіна — частка сусветнай лічбавай сістэмы. Таму настолькі важны ўдзел беларускіх спецыялістаў у мерапрыемствах, якія праводзяцца ў рамках Міжнароднага саюза электрасувязі, дзе вызначаюцца асноўныя моманты развіцця сотавай сувязі і любых інфармацыйных узаемадзеянняў, падкрэслівалі спікеры падчас брыфінгу. У канцы мінулага года беларуская дэлегацыя прыняла ўдзел у Сусветнай канферэнцыі па радыёсувязі ў Дубаі, і інтарэсы нашай краіны былі ўлічаны яе рашэннямі, расказалі на брыфінгу.

Беларусь заслужана знаходзіцца ў ліку краін з развітой лічбавай інфраструктурай. Сёння «Белтэлекам» эксплуатаецца каля 200 000 км сучасных валакна-аптычных ліній сувязі (іх працягласці хапіла б, каб 5 разоў абагнуць па экватары зямны шар). Абанентаў шырокакаласнага доступу ў сетку Інтэрнэт у краіне — 12,66 млн. Абаненцкая база сотавай сувязі ў краіне складае 11,75 млн. Заўважым, што абедзве лічбы большыя за колькасць жыхароў нашай краіны.

Што да сотавай сувязі, перад галіной стаяць задачы па развіцці тэхналогій і паляпшэнні якасці яе паслуг.

— Сістэма кантролю якасці паслуг рэалізавана на інфармацыйнай платформе хвала.бел, — распавёў Канстанцін Шулган. — Такой сістэмы няма ні ў адной краіне СНД.

З дапамогай мабільнага дадатку «Хвала» абанент можа самастойна ацаніць якасць паслуг свайго сотавага аператара ў пункце прыёму сігналу. Кожны жыхар краіны атрымаў магчымасць паказаць, дзе ёсць праблемы з сотавай сувяз-

зю і мабільным інтэрнэтам, каб аператары маглі комплексна вырашаць гэтыя пытанні.

Ну а праект «Мабільны паштальён» разлічаны ў першую чаргу на больш узроставую катэгорыю карыстальнікаў, каб можна было дайсці да кожнага кліента і чалавек мог дома атрымаць такія ж паслугі, як у паштовым аддзяленні.

5G — ужо хутка

Спецыялісты сферы інфарматызацыі актыўна ўключыліся ў працэс лічбавай трансфармацыі прадпрыемстваў краіны. Ужо ёсць прыклады, якія пацвярджаюць: тыя працэсы, якія раней выконваліся «па-старому», перайшоўшы ў лічбавы фармат, сталі залогам станючых вынікаў як у аптымізацыі выдаткаў, так і ў пытаннях якасці. Першая на чарзе прамысловасць: плануецца пераход прадпрыемстваў краіны на перадавую тэхналогію «Індустрыя 4.0». У найбліжэйшых планах таксама — прадпрыемствы аграрнага сектара і лічбавае земляробства.

Яшчэ адзін перспектыўны кірунак — пераход да тэхналогіі 5G. Паслугамі 4G сёння ахоплены 98,4 працэнта насельніцтва нашай краіны. Падрыхтоўчыя работы па пераходзе на 5G ужо завершаны. У найбліжэйшы час усе мы станем відавочцамі таго, як будзе ўкараняцца ў жыццё краіны гэтая тэхналогія.

Не спыняецца і работа па пераводзе ў электронны фармат адміністрацыйных працэдур. Працэс спланаваны ў дзяржпраграму, і неўзабаве больш за 400 адміністрацыйных працэдур будуць алічбаваны.

Аляксандра АНЦЭЛЕВІЧ.

ХОЧАШ ПРАГАЛАСАВАЦЬ — УДАКЛАДНІ

Пачынаючы з 9 лютага выбаршчыкі маюць права звярнуцца ва ўчастковую выбарчую камісію па месцы свайго рэгістрацыі і ўдакладніць, ці ўключаны яны ў спіс выбаршчыкаў, а таксама праверыць правільнасць указаных аб іх звестак.

Калі грамадзянін мае жаданне прагаласаваць не па месцы рэгістрацыі, а па месцы пражывання, то ў яго ёсць права звярнуцца ва ўчастковую выбарчую камісію па месцы пражывання ў перыяд з 9 да 24 лютага 2024 года. Чалавек можа быць уключаны ў спіс выбаршчыкаў па месцы пражывання на падставе пашпарта (ідэнтыфікацыйнай карты) грамадзяніна Рэспублікі Беларусь і пры наяўнасці дакумента, які пацвярджае пражыванне на тэрыторыі участка для галасавання (напрыклад, дагавора куплі-продажу, дагавора найму, зарэгістраванага ў выканкаме, або іншага дакумента, які пацвярджае пражыванне).

У адзіны дзень галасавання — 25 лютага 2024 года — уключэнне ў спіс выбаршчыкаў, якія не зарэгістраваны на тэрыторыі участка для галасавання, не прадугледжана законам.

З 9 да 19 лютага 2024 г. участковыя выбарчыя камісіі працуюць з панядзелка да пятніцы з 17.00 да 19.00, у суботу — з 12.00 да 14.00.

Вераніка КАНЮТА.

ШТО Ё СВЕЦЕ РОБІЦЦА

Спікер палаты прадстаўнікоў ЗША заявіў, што Байдэну нельга займаць сваю пасаду

Спікер палаты прадстаўнікоў ЗША Майк Джонсан заявіў, што амерыканскі лідар Джо Байдэн не падыходзіць для работы на прэзідэнцкай пасадзе. «Вячэрняя прэс-канферэнцыя прэзідэнта дадаткова пацвердзіла ў прамым эфіры падкрэсленае спецпракурорам: ён не падыходзіць для работы на пасадзе», — напісаў Джонсан у сацсетцы, паведаміла РІА «Новости». Спікер палаты прадстаўнікоў — трэцяя пасада ў іерархіі ўлады ЗША пасля прэзідэнта і віцэ-прэзідэнта. Байдэн раней падчас спецыяльнага выступлення ў Белым доме выказаў абурэнне з-за часткі справаздачы спецпракурора аб неналежаным захоўванні амерыканскім лідарам дакументаў, у якой прэзідэнт названы «пажылым мужчынам з праблемамі з памяццю». Кіраўнік ЗША запэўніў, што з яго памяццю «усё добра». Зрэшты, у канцы выступлення ён зноў абмовіўся, пераблытаўшы Егіпет з Мексікай. У апошнія дні праблемы з памяццю дзейнага прэзідэнта ЗША выяўляюцца асабліва востра: тройчы ён расказаў гісторыі, у якіх замест дзейных кіраўнікоў дзяржаў памылкова згадваў іх ужо памерлых папярэднікаў.

Вулканічная лава ў Ісландыі паглынула водаправод

Вывяржэнне вулкана на паўднёвым захадзе Ісландыі, трэцяе са снежня, ужо прывяло да знікнення дарогі, а некалькі населеных пунктаў на паўвостраве Рэйк'янес засталіся без гарачай вады і ацяплення пасля таго, як патак лавы паглынуў водаправод. «Сітуацыя развіваецца хутчэй, чым чакалася», — прызнала прэм'ер-міністр краіны Катрын Якабсдаўтыр, за-

пэўніўшы, што прымаюцца рашэнні па кіраванні з'явай, якая, кажуць спецыялісты, некалькі непрадказальна, перадае Euronews. «Тут было некалькі вывяржэнняў у моры недалёка ад паўвострава, але на сушы нічога не адбывалася на працягу амаль 800 гадоў, — адзначыў вулканалаг Дэйв МакГарві. — А за гэты час на астатняй тэрыторыі Ісландыі адбылося, мусіць, 150—200 вывяржэнняў. Таму, натуральна, людзі вырашылі, што гэты раён бяспечны і пачалі будаваць». Месца вывяржэння знаходзіцца прыкладна за чатыры кіламетры ад Грындавіка, прыбярэжнага горада, эвакуіраванага 18 снежня з-за вулканічнай актыўнасці.

У Швейцарыі мужчына з сякерай і нажом у цягніку ўзяў у заложнікі 15 чалавек

Пра гэта паведаміла тэлекампанія RTS, піша газета «Известия». «Нападнік прымусіў машыніста пакінуць сваё месца і далучыцца да 14 пасажыраў, якія знаходзіліся ў цягніку, спыненым з зачыненымі дзвярыма на станцыі Эсер-су-Шамван, паміж камунамі Больм і Івердан-ле-Бэн», — сказана ў публікацыі. У паліцыю змог датэлефанавацца адзін з заложнікаў. Праваахоўнікі, якія прыбылі на месца здарэння, паспрабавалі ўстанавіць кантакт са злачынцам пры дапамозе перагаворшчыкаў. Для гэтага выкарыстоўваліся мабільныя тэлефоны зачыненых у цягніку людзей. Заложнікі былі вызвалены, ім і іх сем'ям аказана неабходная дапамога брыгадамі экстраннай дапамогі і псіхалагічнай службай. Падчас аперацыі па вызваленні заложнікаў злачынцаў быў забіты.